

• (ما هو القلب الذي يعي به الانسان) ..

• دلی (قلب) که انسان با آن احساس و ادراک می کند چیست؟

ذکر القلب كثيراً، قال تعالى: (وَيُشْهِدُ اللَّهُ عَلَى مَا فِي قَلْبِهِ) (1)، (وَلَكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قُلُوبِي) (2)، (إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ) (3)، وغيرها من الآيات، وأما الرويات التي ذكرت القلب فكثيرة جداً أيضاً في بيان أن المؤمن يعي بقلبه، وأنه طاهر القلب، وإن قلبه عرش الله وغير ذلك، فما هو معنى القلب؟

بارها از دل (قلب) یاد شده است. خدای متعال می فرماید: «خدا را به درستی آنچه در قلبش است گواه می گیرد»^۴ ، «و لکن می خواهم که قلبم مطمئن شود!»^۵ ، «آنگاه که با دلی رسته از تردید روی به پروردگارش آورد»^۶ و دیگر آیات. روایاتی نیز که به قلب یا دل اشاره کرده بسیار زیادند، با این مضمون که مؤمن با قلبش احساس می کند، مؤمن قلبی پاک دارد، دل مؤمن عرش خدا است و غیره. به راستی معنای قلب یا دل چیست؟

سألت العبد الصالح (عليه السلام)، فقلت: ما هو معروف أنّ الإنسان يعي بقلبه، وأكد ليس هو القلب المتعارف بين الناس، فما هو؟

از عبد صالح (عليه السلام) پرسیدم و گفتم: معروف است که انسان با قلبش احساس می کند و قطعاً این همان قلب متعارف و معمول بین مردم نیست، این دل چیست؟

فأجابني (عليه السلام): (نعم، يعي الإنسان بقلبه، والقلب هو الروح، وكل إنسان مؤمن يعي كلمات الله بحسب حاله، فمن كان له وجود في السماء الثانية فقط وعيه أقل ممن كان له وجود في السماء الثالثة، وهكذا) .

1. البقرة: 204.

2. البقرة: 260.

3. الصافات: 84.

۴ - بقره: 204.

۵ - بقره: 260.

۶ - صافات: 84.

ایشان (علیه السلام) در پاسخ من فرمود: «آری، انسان با قلبش احساس می‌کند. قلب، همان روح است و هر انسان مؤمن کلمات خداوند را متناسب با احوالش، احساس و ادراک می‌نماید. کسی که فقط در آسمان دوم موجودیتی دارد، درک و فهمش از آن که در آسمان سوم موجودیتی دارد کمتر است و به همین ترتیب!».

* * *